

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Tämä on rinnakkaistallenne.

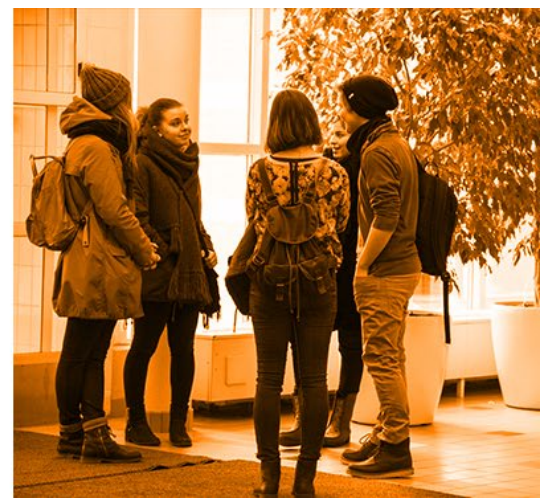
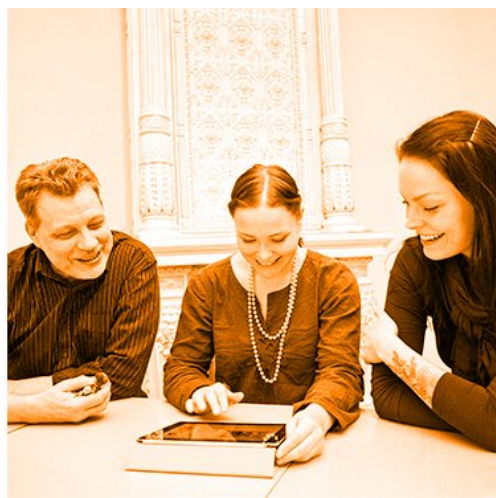
This is a self-archived version of the original article.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä /

To cite this article:

Kangas, Pirjo (2019). Voyager, Voikkari, Vojakeri: muistoja kirjastojärjestelmästä vuosien varrelta. *Kreodi* 2.

URL: <https://www.kreodi.fi/en/31/Matkakertomuksia/560/Voyager-Voikkari-Vojakeri-muistoja-kirjastoj%C3%A4rjestelm%C3%A4st%C3%A4-vuosien-varrelta.htm>

16.04.2019

VOYAGER, VOIKKARI, VOJAKERI: MUISTOJA KIRJASTOJÄRJESTELMÄSTÄ VUOSIEN VARRELTA

PIRJO KANGAS

Paras järjestelmä on yleensä se edellinen, on eräs tietojärjestelmiin usein pätevä viisaus. Suomen korkeakoulukirjastot kokevat vuosina 2018–2020 suuren järjestelmämullistuksen kun vielä tällä hetkellä suurimmassa osassa kirjastoista käytössä oleva Voyager-järjestelmä siirtyy sen edellisen järjestelmän rooliin. Kreodi kartoitti, minkälaisia tunnelmia Voyager tällä hetkellä herättää kirjastoissa.

Tämä ja ensi vuosi kuluvat suomalaisissa korkeakoulukirjastoissa järjestelmän vaihtoa miettiessä, uuteen järjestelmään totuttelussa sekä vanhaa järjestelmää hyvästellessä. Osassa kirjastoja vanha suomalaisia korkeakoulukirjastoja yhdistänyt Voyager-järjestelmä on jäänyt jo menneisyyteen, kun taas osassa valmistelut uuteen järjestelmään siirtymiseksi ovat parhaillaan alkumetreillä. Kreodi keräsi loppuvuodesta 2019 suomalaisten kirjastoammattilaisten vuosien varrella kertyneitä muistoja Voyagerista. Muistoja kertyi kymmenkunta ja niiden aiheina oli niin ensimmäinen tutustuminen Voyageriin, sen yksittäiset toiminnot kuin massiivisen järjestelmän kehittämistyökin.

Voyagerin käytön historiaa AMK-kirjastoissa ja erityisesti sen käyttöönottovaihetta muistellaan myös vuonna 2017 ilmestyneessä Sirkku Blinnikan ja Iris Kuusisen tekemässä AMK-kirjastojen historiikissa [Intoa - tahtoa - yhteistyötä : ammattikorkeakoulukirjaston kehitys 1991–2016](#).

PALUU KIVIKAUDELLE VAI IHANAN GRAAFINEN KÄYTTÖLIITTYMÄ?

Kreodille muistoja lähettäneistä suurin osa oli tehnyt tuttavuutta Voyageriin jo järjestelmän ensi metreillä. Monella oli vertailukohteena aikaisemmin tutuksi käyneet kirjastojärjestelmät ja ensitunnelmat määrittyivät pitkälti sen mukaan, mitä järjestelmää oli käyttänyt aiemmin.

”Olen tehnyt töitä useassa eri kirjastossa ja käyttänyt neljää eri kirjastojärjestelmää, Voyager on viides, jonka olen opetellut. Suoraan sanottuna tuntui kuin olisin palannut jonnekin kivikaudelle, kun aloin opetella Voyagerin käyttöä.” (anonyymi muistelija)

”Olin opiskelijapäivystäjä ehtinyt käyttämään merkkipohjaista VTLS-kirjastojärjestelmää, jonka jälkeen Voyager oli ihanan graafinen.” (anonyymi muistelija)

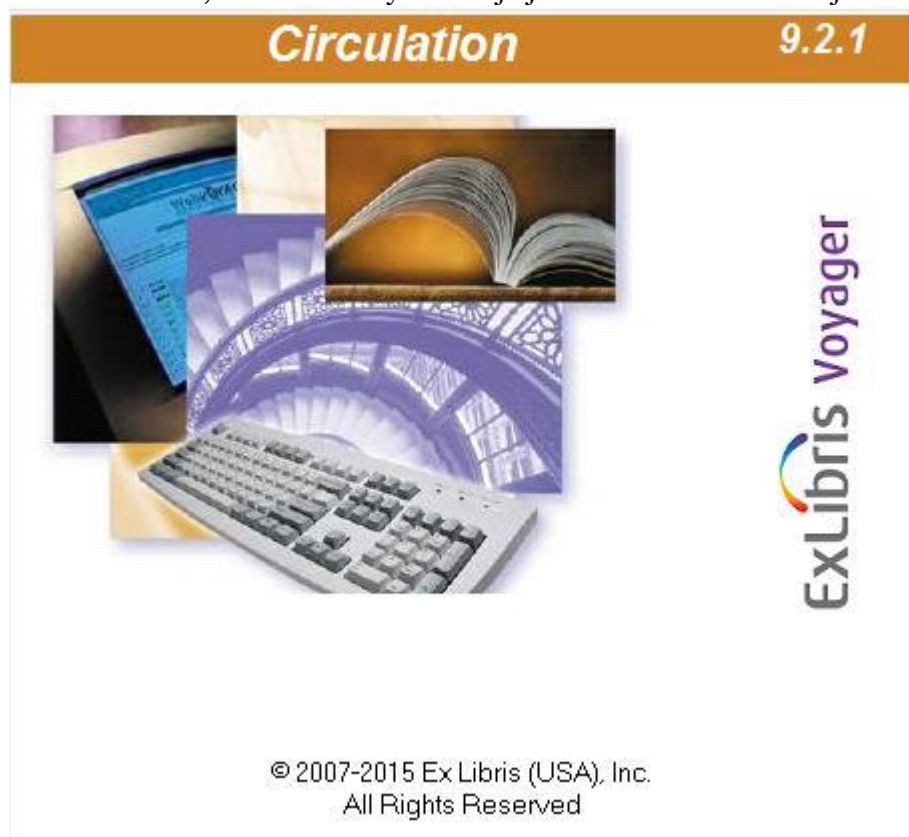
”Olen ollut tämän rakkaan lapsen kanssa tekemisissä jo ihan alkumetreiltä lähtien. Vaikka Voyagerin edeltäjä PrettyLib joskus veikin hermot, saivat ensimmäiset Voikkari-koulutukset haukkomaan henkeä: Mitä, pitääkö jokainen asia (hankinta, luettelointi, lainaus) tehdä oman käyttöliittymänsä kautta? Häh, pitääkö oikeasti ruksia kaikille aineistoille ja lainaajaryhmille sitä sun tätä? Saapumisvalvonnan kaavat?!? Kun oli tottunut yhden luukun periaatteeseen, tuntui monen clientin kanssa työskentely matkalta takapajulaan.” (anonyymi muistelija)

”Aloittaessani työt amk-kirjastossa oli siellä juuri siirrytty Pretty-libistä Voyageriin ja on tässä vuosien aikana monta kertaa kuullut, miten kaikki oli parempaa Prettyssä. Luulen, että minun on ollut helpompaa elää circin kanssa, kun minulla ei ole Pretty-lib kokemusta.” (anonyymi muistelija)

Joissain tapauksissa itse järjestelmää vahvemmin oli jäänyt mieleen koulutustilanne tai muu työskentely Voyagerin käyttöönoton parissa.

“Tutustuin Voyageriin ensimmäisen kerran melko tarkkaan 15.3.2001. Aloitin silloin työn Taideteollisen korkeakoulun kirjastossa, jossa juuri oltiin kouluttautumassa uuteen järjestelmään. Koulutus järjestettiin taideyliopistojen yhteistyönä Teatterikorkeakoulun kirjaston tiloissa tietokonehuoneissa. Muistan vieläkin tuon tilaisuuden, melkein kuin eilisen. En niinkään koulutettavan sisällön kautta, vaan Teakin tilojen ja ilmapiirin. Ilmassa oli teatterin taikaa. Muistan esimerkiksi kun nuori teatteriopiskelija turhautui huomattavasti tietokonehuoneen olevan varattu koulutukseen. Hän kirosi kovaan ääneen huutaen. Ujo kirjastoalan opiskelija Tampereelta suorastaan vähän järkyttyi moista käytöstä!” (Aino Helariutta)

“SAMK oli mukana Voyagerin ensimmäisessä aallossa, taidettiin olla se ihan ensimmäinen käyttöönottaja AMKIT-konsortion hankkeessa. Pidettiin SAMKissa blogia koko käyttöönottohankkeen ajan, tai eihän tuohon aikaan vielä blogi-sanaa oltu keksittykään. Tajuttiin itsekin vasta jälkikäteen, että sitä ilmeisesti monet amk-kirjastolaiset seurasivat. Jotenkin tuli alusta asti fiilis, että tehdään yhdessä ja jaetaan osaamistamme ja virheitä.” (Jussi Kärki)

PULLONPOHJALASIT PÄÄHÄN JA VOYAGERIA KÄYTTÄMÄÄN!

Voyagerin toiminnoista eniten mainintoja keräsivät klikkaukset, pieni fontti sekä varauksiin liittyvät kummallisuudet. Mainintoja saivat myös esimerkiksi tag tablet ja grafiikka. Muisteluista voi päätellä, että parhaiten mieleen jäävät ne asiat, joiden käytettävyys ei ole parhaasta päästä!

“Laskin kerran montako klikkausta tarvitsee, kun toiseen toimipisteeseen varattu kirja palautuu, ja se pitää saada postiin: 10 klikkausta. Aiemmin klikkauksia oli vielä enemmän, koska hold-varausta ei niin vain muutettukaan copy-varaukseksi, vaan varaus piti poistaa ja tehdä uudelleen. Siinäpä sattuikin sitten niitä kömmähdyksiä...” (anonyymi muistelija)

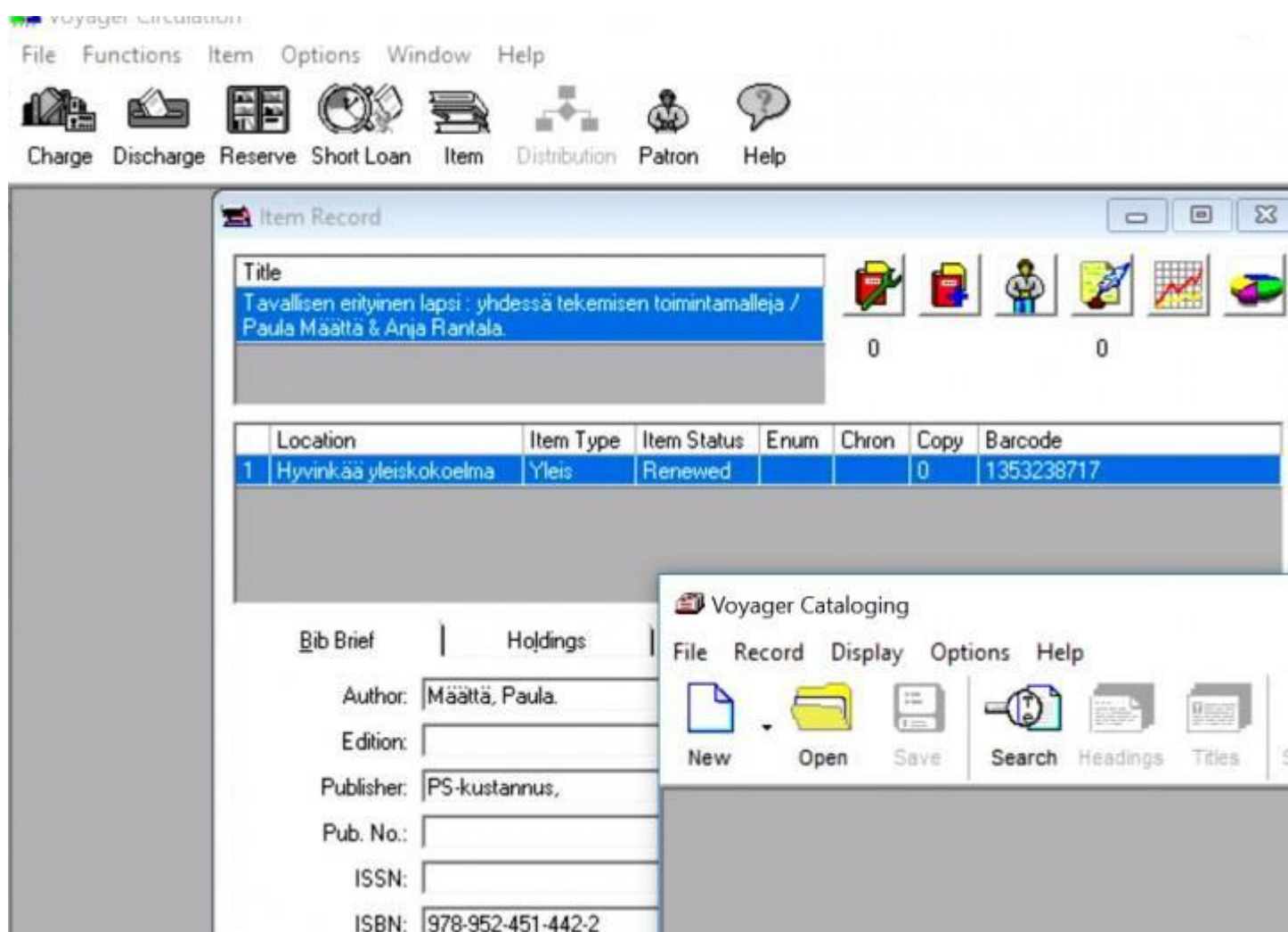
Tuntuu uskomattomalta, että vielä nykyaikana on niin vanhanaikainen ohjelma olemassa ja käytössä. Mitä tahansa teet, niin se on monen klikkauksen ja ikkunan takana. Fonttikoko on minimaalisen pieni, eikä sitä ilmeisesti saa suuremmaksi millään konstilla, ja kuvakkeet ovat kuin

katkoviivoilla piirrettyjä, grafiikka on varmaan ensimmäisten tietokoneohjelmien ajoilta.
(anonyymi muistelija)

“Olen aina tuskaillut Voyagerin kanssa siitä, että siinä on kaikki niin pienellä fontilla, että saa olla pullonpohjalasit päässä ennen kuin saa selvää tekstistä. Toinen pähkäilyn aihe on ollut päivitettävät Tag tablet! Huh, sen kanssa on oppinut elämään ja tallentamaan tag tablet oikeisiin kansioihin, samalla on tullut opittua jotain tietokoneenkin sielunelämästä.” (anonyymi muistelija)

“Meillä on käytössä hyllyvaraus, ja sillä saadaan silloin tällöin hetkeksi talo sekaisin, kun hyllyvarattua kirjaa yritetään palauttaa eikä tule muuta kuin virheilmoitusta. Se on vaan muistettava, että näin käy, jos hyllyvarauksen jälkeen joku (tai 20 muuta) tekee tavallisen varauksen. Hyllyvarausta ei voi käsitellä ennen kuin tavan varaus (tai ne 20 varausta) poistetaan.” (anonyymi muistelija)

“Run time error -viestit ovat myös tulleet tutuiksi. Se on merkki, että kaikki aloitetaan alusta.” (anonyymi muistelija)

AMERIikkaan kommunikointia ja ääkkösongelmia

Voyager on suuri kansainvälinen järjestelmä ja sen kehitystyö vaati yhteydenpitoa toiselle puolelle maapalloa. Kehitystyö koettiin hitaaksi ja ongelmista kommunikointi välillä hankalaksi aikaeron vuoksi. Ääkkösten merkitystäkään maailmalla ei aina oivallettu ajoissa! Suomen sisällä yhteisen

järjestelmän käyttöönotto toi mukanaan yhteisiä työryhmiä ja muuta järjestelmäyhteistyötä yliopistokirjastojen kanssa: esimerkiksi ohjeita tehtiin yhteistyössä sen sijaan, että jokainen kirjasto olisi tuottanut omansa.

“Toinen ei-niin-mukava-asia siinä alussa oli kommunikointi Ameriikkaan ja aikaero: mitään asiaa ei ratkaistu hetkessä eikä selvällä suomella, aiemmin oli riittänyt puhelu tai sähköposti Tampereelle. Mutta tässä sitä sitten vain on taivallettu yhdessä pitkä patkä (työ)elämää. Vuodet ovat vierineet huomaamatta.” (anonyymi muistelija)

“Voyagerin alkuvuosina olin mukana Voyager-työryhmässä (hankinta + lehtien saapumisvalvonta), joissa pääsimme mukaan keskustelemaan yo-kirjastojen väen kanssa. Tehtiin yhdessä suomenkielisiä ohjeita, joita muistan nähneeni vuosienkin jälkeen kirjastoissa työpöydillä.” (Jussi Kärki)

“Voyagerin moniin ihmeisiin kuului tuo erään päivityksen jälkeinen ääkkösongelma. No ei se varmaan olisi ollut ihme jos olisi ymmärretty että oltiin ostamassa amerikkalainen järjestelmä joka ei ääkkösiä ymmärtänyt. No ongelmathan ovat ratkaisemista varten ja sekin asia korjaantui.” (Matias Laurila)

“EISIn [Voyagerin entinen omistaja] aikana kehittämissuositukset jätettiin verkon kautta, niihin sai myös laittaa "me too"-merkintöjä. Enhancement Committeet sitten käsittelivät ehdotukset ja lopuksi EISI valitsi toteutettavat. Muistoja sekin, että 2002 jättämäni ehdotus tuli hyväksyttynä takaisin jo kuuden vuoden päästä. Enpä kyllä enää muista mikä se ehdotukseni oli.” (Jussi Kärki)

TUNNELMIA KIRJASTOJÄRJESTELMÄN VAIHTUESSA

Jotkut jäävät kaipaamaan ja toiset eivät, molemmat ääripäät ovat edustettuna suomalaisten kirjastoammattilaisten joukossa. Kaikki eivät vielä ole ihan varmoja, millaisia tunteita uuden järjestelmän käyttöön siirtyminen lopulta herättää, sen tulee aika näyttämään.

“En ole kokenut mitään hyvää Voyagerissa, enkä ikinä pystyisi siihen rakastumaan. Anteeksi vain Vojakeri, mutta olet todellakin vanha ja kankea, eikä tunnelin päässä näy valoa. Maailmassa on paljon helpompia ja selkeämpiä kirjastojärjestelmiä!” (anonyymi muistelija)

“Nykyään olen hyvin tyytyväinen Voyagerin käyttäjä ja jään kovasti kaipaamaan Voyageria ja sen toimintoja.” (Matias Laurila)

“Onkohan tässä jo käynyt niinkuin vanhalle avioparille: Tietää toisen virheet ja tavat, mutta ei välitä niistä tai sitten osaa kiertää hankalat tilanteet - näin säilyy sopu ja mielenrauha.” (anonyymi muistelija)

“Tässä hetkessä, uutta järjestelmää odotellessa, voisin sanoa, ettei Voikkaria tule ikävä. Mutta mistä sitä tietää, jos vaikka tuleekin. :)” (anonyymi muistelija)